

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 25Co/15/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118206103
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 08. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marek Koščo
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8118206103.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mareka Košča a členov senátu JUDr. Milana Majerníka a JUDr. Viery Zolákovej, v právnej veci žalobkyne: I. Z., D.. XX.X.XXXX, N. S. XX, XXX XX A., právne zastúpená JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, IČO: 31 954 448, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, právne zastúpený Advokátskou kanceláriou JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Kubáňiho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 47 233 516, o primerané finančné zadostučinenie 300,- eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 10Csp/103/2018-43 zo dňa 23.10.2018, takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej v časti o priznanie sumy 100,- eur.

Vo zvyšujúcej časti rozsudok súdu prvej inštancie mení tak, že túto vec v prevyšujúcej časti zamietá.

Žalobkyni priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom v I. výroku uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 300,- eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V II. výroku rozhodol, že žalobkyňa má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa žalobou doručenu súdu dňa 30.5.2018 domáhala voči žalovanému zaplata primieraného finančného zadostučinenia vo výške 300,- eur. Svoju žalobu odôvodnila tým, že v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 20C/489/2015 o zdržanie sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy bola žalobkyňa v postavení spotrebiteľky úspešná. Rozsudok Okresného súdu Prešov pod sp. zn. 20C/489/2015 zo dňa 2.12.2016 nadobudol právoplatnosť dňa 21.1.2017. Poukázala na odôvodnenie predmetného rozsudku. Uviedla, že ako spotrebiteľka uplatňuje satisfakciu za porušenie jej spotrebiteľských práv, keď svoje práva musela brániť v súdnom konaní podaním žaloby. Primerané finančné zadostučinenie má mať sankčnú a odradzujúcu funkciu, aby sa dodávateľ nedopúšťal recidívy. Zároveň má mať aj funkciu relutárnu. Keďže ako spotrebiteľka úspešne uplatnila porušenie svojho práva na súde, bola tým splnená hypotéza právnej normy, a preto finančné zadostučinenie požaduje vo výške 300,- eur. Ako vyplýva aj z vyššie citovaného rozsudku konaním žalovaného došlo k porušeniu práv žalobkyne ako spotrebiteľky. Žalobkyni reálne hrozila ujma a v prípade, že by žalobkyňa neuplatnila porušenie svojho práva na súde reálne mohla nastať situácia, že žalovaný by si uplatňoval formou zrážok zo mzdy plnenia, na ktoré nemá nárok, resp. plnenia z neprijateľných zmluvných podmienok. Žalovaný s podanou žalobou nesúhlasil. Namietal, že žalobcovi žiadny nárok na ním uplatňovaný nárok nevznikol, rovnako tak neboli preukázané skutočnosti, na

základe ktorých by takýto nárok mohol uplatňovať. Žalobca v podanej žalobe tvrdí porušenie jeho spotrebiteľských práv, ktoré si musel brániť v pôvodnom konaní. Z podanej žaloby nevyplýva osvedčenie a preukázanie tohto tvrdenia. Posledná veta ustanovenia § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. nie je právnou normou samou o sebe, ale predstavuje súčasť určitého normatívneho celku. Len na jej základe nie je možné zakladať žiadny nárok, pretože podmienka - úspešné uplatnenie porušenia práva - musí súvisieť s konkrétnym súdnym rozhodnutím o tom, že konkrétne právo spotrebiteľa porušené bolo. Takéto rozhodnutie vydané nebolo, a vyššie označený rozsudok č. k. 20C/489/2015-87 nie je rozhodnutím o úspešnom uplatnení porušenia práva žalobcu ako spotrebiteľa. Má za to predpoklad formulovaný v zákone cit. „úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi“ vyžaduje logicky rozhodnutie vo výroku súdu, v ktorom sa uvedené konštatuje. Uvedené vyplýva zo základného princípu civilného sporu - pre súd a každý orgán je záväzný len výrok rozhodnutia, nie odôvodnenie rozhodnutia. Uvedené zákonné ustanovenie neformuluje predpoklady pre priznanie nároku inak, ako v iných prípadoch. V pôvodnom konaní nebolo podľa neho preukázané, že by konaním žalovaného došlo k spôsobeniu nejakej ujmy v neprospech žalobcu. Následkom rozhodnutia súdu bola neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy. Ide teda o okolnosť, ktorú nemožno paušálne považovať za dôsledok porušenia práv žalobcu ako spotrebiteľa. Takýto záver sa javí byť iracionálnym, nakoľko v danom prípade bolo rozhodnuté o opatrení, ktoré slúži výlučne záujmom spotrebiteľa. Tvrdí, že medzi stranami sporu nejestvujú žiadne ďalšie vzájomné nároky. Žalovaný napáda samotnú vecnú dôvodnosť uplatňovaného nároku na primerané finančné zadosťučinenie. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (viď IV. ÚS 210/04). Vyššie uvedenými skutočnosťami deklaruje žalovaný to, že na strane žalobcu nevznikla a ani nemohla vzniknúť žiadna majetková, resp. nemajetková ujma alebo škoda, ktorá by prípadne zakladala dôvodnosť nároku na finančné zadosťučinenie.

3. Na nariadenom pojednávaní vykonal súd dokazovanie výsluchom žalobkyne a listinnými dôkazmi a to rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 20C/489/2015, vyjadrením žalovaného a zistil tento skutkový stav: Okresný súd Prešov rozsudkom zo dňa 2.12.2016 č.k. 20C/489/2015, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 21.1.2017, uložil žalovanému povinnosť zdržať sa použitia Dohody o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) dlžníka č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 5.3.2015 k Zmluve o spotrebiteľskom úvere revolvingového typu č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 5.3.2015 uzavretý medzi žalobkyňou a žalovaným. V rozhodnutí súd konštatoval, že v zmysle vyššie citovaného ustanovenia zákona o ochrane spotrebiteľa (§ 5a písm. a) zák. č. 250/2007 Z.z.) uspokojenie pohľadávky alebo splnenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy možno zabezpečiť dohodou o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov spotrebiteľa iba v prípade, ak boli splnené 3 podmienky a to, že dohoda je uzavretá vo forme osobitnej listiny, spotrebiteľ bol poučený o dôsledkoch jej uzavretia a mal možnosť ju odmietnuť. Podmienky musia byť splnené kumulatívne. Súd v rozhodnutí dospel k záveru, že v prejednávanej veci bola prvá a druhá z uvedených podmienok splnené (dohoda o zrážkach zo mzdy bola uzavretá vo forme osobitnej listiny, spotrebiteľ bol poučený o dôsledkoch jej uzavretia). Z vykonaného dokazovania však vyplynulo, že nebola splnená tretia podmienka a to, že spotrebiteľ (žalobkyňa) mal možnosť dohodu odmietnuť. Z výsluchu svedka Ladislava Kubíka, ktorý so žalobkyňou za žalovaného uzatváral Zmluvu o spotrebiteľskom úvere a dohodu o zrážkach zo mzdy, jednoznačne vyplynulo, že žalobkyňa nemala možnosť dohodu o zrážkach zo mzdy odmietnuť a musela ju uzatvoriť. Nakoľko neboli splnené všetky podmienky, ktoré zákon pre uzavretie dohody o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov vyžaduje, je takáto dohoda neplatná v zmysle § 39 OZ. Vzhľadom na zánik záväzku dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov nie je možné vykonať zrážky zo mzdy žalobkyne, a keďže žalovaný listom zo dňa 16.10.2015 požiadal zamestnávateľa žalobkyne o vykonávanie zrážok, súd žalobe vyhovel a uložil žalovanému povinnosť zdržať sa výkonu použitia Dohody o zrážkach zo mzdy (a iných príjmov) dlžníka. Z výsluchu žalobkyne súd zistil, že si vzala pôžičku u žalovaného. Zamestnanec žalovaného jej dal podpísať hŕbu papierov, nevedela, že je tam i dohoda o zrážkach zo mzdy. Raz zabudla zaplatiť jednu splátku, hneď na druhý deň zavolała žalovanému, že im v ten deň túto splátku zaplatí, čo aj spravila. Následne jej však zamestnanec jej zamestnávateľa volal, že sa majú realizovať zrážky zo mzdy. Poprosila ich zrážky nevykonávať a hneď navštívila Občianske združenie na ochranu spotrebiteľa. Následne jej bolo na súde vyhovené a nariadené predbežné opatrenie, aby sa zrážky zo mzdy nevykonávali. Prebehlo aj konanie o zdržanie sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy, kde jej bolo tiež vyhovené.

4. Vo vzťahu k ust. § 3 ods. 5 posledná veta zák. č. 250/2007 Z.z., či už v pôvodnom alebo terajšom znení, možno uviesť, že ide o ustanovenie s tzv. relatívne neurčitou hypotézou, ktorá neustanovuje žiadne kritéria na vymedzenie toho, čo predstavuje primerané finančné zadostučinenie a ako treba určiť jeho výšku. Zároveň treba uviesť, že novšie znenie zákona o ochrane spotrebiteľa dokonca ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadostučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinnosti spotrebiteľa ustanovené zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitným predpisom, bolo spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi. Základným zákonným predpokladom úspešného uplatnenia primeraného finančného zadostučinenia v zmysle citovaného zákonného ustanovenia je teda porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa alebo podľa osobitných predpisov, ktorými sú predpisy na ochranu spotrebiteľa. Podľa názoru súdu uvedený nárok je teda daný, ak dodávateľ porušil osobitnú právnu úpravu predstavujúcu normy na ochranu spotrebiteľov, ktorými sú osobitná úprava spotrebiteľských zmlúv v § 52 až 54 Občianskeho zákonníka, zákony o spotrebiteľských úveroch, o finančných službách na diaľku a podobne. Účelom týchto právnych noriem je zvýšená ochrana spotrebiteľa ako slabšieho účastníka zmluvného vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou a citované zákonné ustanovenie § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. má postihnúť nečestného dodávateľa, ktorý tieto osobitné právne normy nerešpektuje. Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že žaloba je dôvodná. V prejednávanej veci je zrejmé, že žalobkyňa úspešne uplatnila porušenie jej práva ustanoveného osobitným predpisom v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 20C/489/2015, v dôsledku čoho bola žalovanému uložená povinnosť zdržať sa použitia Dohody o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) dlžníka č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 5.3.2015 k Zmluve o spotrebiteľskom úvere revolvingového typu č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 5.3.2015 uzavretý medzi žalobkyňou a žalovaným. V predmetnom rozsudku súd prijal záver, že predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy je neplatná podľa § 39 OZ, pretože bolo preukázané, že nebola splnená podmienka vyžadovaná § 5a písm. a) zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a teda možnosť žalobkyne dohodou o zrážkach zo mzdy odmietnuť. Rozsudok na základe ktorého si žalobkyňa v tomto konaní uplatňuje svoj nárok, nebol napadnutý opravným prostriedkom a nadobudol právoplatnosť dňa 21.1.2017. Z uvedeného je nepochybné, že žalovaný si na základe predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy uplatnil u zamestnávateľa žalobkyne zrážky zo mzdy, pričom súd konštatoval neplatnosť tejto dohody o zrážkach zo mzdy. Bol to samotný žalovaný, ktorý naformuloval uvedenú dohodu o zrážkach zo mzdy, pričom takéto zabezpečenie uspokojenia alebo splnenia záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy nebolo prípustné, pretože neboli splnené podmienky vyžadované zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Pokiaľ žalovaný aj napriek tomu predmetnú dohodu o zrážkach zo mzdy použil a žiadal na základe nej vykonávať zrážky zo mzdy, takéto jeho konanie bolo spôsobilé privodiť ujmu žalobkyňi. V dôsledku uvedeného bola žalobkyňa nútená brániť sa podanou žalobou o zdržanie sa použitia predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy, pričom bola úspešná. S ohľadom na uvedené okolnosti je podľa názoru súdu naplnený vyššie uvedený základný predpoklad uplatneného nároku na finančné zadostučinenie a to, že boli porušené práva žalobkyne ako spotrebiteľa vyplývajúce z osobitných právnych noriem slúžiacich na ochranu spotrebiteľov. Pri určení výšky finančného zadostučinenia vychádzal súd z toho, že finančné zadostučinenie má satisfakčnú, sankčnú povahu a jeho účelom je odradiť nečestného dodávateľa od porušovania práv spotrebiteľov. Na druhej strane však nemôže predstavovať neprimerané obohacovanie spotrebiteľov. V danom prípade bolo súdom prihliadnuté na skutočnosť, že žalovaný uplatnením zrážok zo mzdy na základe neplatnej dohody vyvolal u žalobkyne stav právnej neistoty, ktorý musela riešiť podanou žalobou. Vychádzajúc z konkrétnych okolností tohto prípadu, považoval súd za primerané povahy a rozsahu porušenia práv žalobkyne finančné zadostučinenie vo výške 300,- eur, ktoré zodpovedá svojmu účelu, teda poskytuje žalobkyňi ako spotrebiteľke dostatočnú satisfakciu a odradí dodávateľa od porušenia práv spotrebiteľov.

5. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP, nezistiac dôvody pre aplikáciu § 257 CSP tak, že procesne úspešná žalobkyňa má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd až po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

6. Rozhodnutie právne odôvodnil ustanovením § 1 ods. 1, § 3 ods. 3, 5 zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, § 255 ods. 1, § 257, § 262 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok.

7. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný z dôvodu, že súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnemu záveru o vzniku nároku na primerané finančné zadostučinenie a výške tohto nároku. Jeho vznik odôvodňuje súd tým, že žalobca

preukázal v konaní porušenie svojho práva - spotrebiteľa. Žalovaný napáda rozsudok v prvom rade preto, lebo na jednej strane súd prvej inštancie konštatuje, že uvedený nárok sa uplatňuje v súvislosti s porušením práva určeného na ochranu spotrebiteľa. No na strane druhej túto skutočnosť nezohľadnil, pretože v rozsudku sp. zn. 8C/51/2016 sa konštatuje neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy z dôvodu podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Preto, ak súd prvej inštancie uviedol v bode 17 odôvodnenia, že „logicky spomínané porušenie práva či povinnosti musí súvisieť s normami na ochranu práv spotrebiteľov, veď preto je nárok zakomponovaný do zákona o ochrane spotrebiteľa. Ak by zákonodarca mienil porušenie akéhokoľvek predpisu ako zákonnú podmienku pre úspešné uplatnenie daného nároku, uviedol by to v texte zákonného ustanovenia a použil by inú formuláciu (porušenie práva či povinnosti ustanovenej akýmkoľvek právnym predpisom), ale v zákone jasne vymedzil toto porušenie a nepoužil spomínanú všeobecnú formuláciu“, potom jeho záver o danosti nároku (čo do dôvodu) nie je správny. Žalovaný napáda rozsudok súdu prvej inštancie aj preto, lebo sa nezaoberal otázkou, či zodpovedá účelu § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. ak spotrebiteľ multiplikuje súdne spory namiesto podania jednej žaloby. A v nadväznosti na takto každú podanú žalobu sa následne domáha zaplata priramaného finančného zadosťučinenia. Žalobcovi predsa nebránilo podať jednu žalobu. Zo strany žalobcu nebol tvrdený žiadny dôvod, pre ktorý samostatné podávanie žalôb a opätovne následné podávanie samostatných žalôb je oprávnené a bolo by možné považovať za potrebné; takýto postup žalobcu sa nejaví nijako inak, ako zneužitie práva. Súd prvej inštancie zistil aj to, že žalobca nepravdivo vypovedal o tom, že si na súde neuplatňuje už žiadne iné finančné zadosťučinenie. Samotný žalobca teda súd zavádzal v otázke, ktorej posúdenie je podstatné čo do základu a aj výšky finančného zadosťučinenia. Súd konštatoval, že ide o nepravdivé tvrdenie žalobcu, čo dôvodnosť pre aplikáciu článku 5 základných princípov Civilného sporového poriadku. Žalovaný napáda aj výšku priramaného finančného zadosťučinenia. Vzhľadom na okolnosti prípadu je priznaná suma nepriramanou. Z napádaného rozsudku nevyplýva, že je potrebná práve suma 300,- eur a že až jej výškou sa naplní účel sledovaný zákonom. Žalovaný napáda výrok o náhrade trov konania, nakoľko ide o závislý výrok od rozhodnutia vo veci samej.

8. Žalovaný podal proti napadnutému rozsudku odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), d), f), h) CSP a navrhuje, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok, žalobu zamietol a žalovanému priznal právo na náhradu 100 % trov právneho zastúpenia. Žalovaný si uplatňuje nárok na náhradu trov za odvolacie konanie a trovy právneho zastúpenia v odvolacom konaní.

9. Na základe doručenej výzvy súdu prvej inštancie sa žalobkyňa k podanému odvolaniu žalovaného nevyjadřila.

10. Krajský súd v Prešove (ďalej aj len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 CSP) vzhľadom na včas podané odvolanie (§ 362 ods. 1 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z § 378 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu a webovej stránke Krajského súdu v Prešove a dospel k záveru, o neexistencii podmienok pre potvrdenie, ale ani pre zrušenie napadnutého rozsudku, preto ho zmenil.

11. Z dokazovania vykonaného v priebehu celého konania odvolací súd zistil, že v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 20C/489/2015 bola žalobkyňa v postavení spotrebiteľky úspešná a súd uložil žalovanému povinnosť zdržať sa použitia Dohody o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) dlžníka č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 5.3.2015 k Zmluve o spotrebiteľskom úvere revolvingového typu č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 5.3.2015 uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným. Následne sa žalobkyňa žalobou doručenou súdu dňa 30.5.2018 domáhala voči žalovanému zaplata priramaného finančného zadosťučinenia vo výške 300,- eur. Uviedla, že ako spotrebiteľka uplatňuje satisfakciu za porušenie jej spotrebiteľských práv, keď svoje práva musela brániť v súdnom konaní podaním žaloby a preto finančné zadosťučinenie požaduje vo výške 300,- eur. Súd prvej inštancie v odôvodnení však zdôraznil, že v zmysle § 5a písm. a) zák. č. 250/2007 Z.z. uspokojenie pohľadávky alebo splnenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy možno zabezpečiť dohodou o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov spotrebiteľa iba v prípade, ak boli splnené 3 podmienky a v prejednávanej veci bola prvá a druhá z uvedených podmienok splnené (dohoda o zrážkach zo mzdy bola uzavretá vo forme osobitnej listiny, spotrebiteľ bol poučený o dôsledkoch jej uzavretia). Z vykonaného dokazovania však vyplynulo, že nebola splnená tretia podmienka, a to, že spotrebiteľ (žalobkyňa) mal možnosť dohodu odmietnuť. Nezodpovedá preto realite tvrdenie žalovaného o nesplnení predpokladov pre uplatnenie zadosťučinenia na súde v zmysle § 3 ods. 5 posledná veta zák. č. 250/2007 Z.z..

12. Podľa § 3 ods. 5 posledná veta zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 10.6.2013, spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

13. Vychádzajúc z citovaného zákonného ustanovenia, jazykovo-gramatického výkladu predmetnej právnej normy a toho, že ak nie sú závažné dôvody pre to, aby bol slovnému textu daný iný právny význam, má sa výrazom použitým v právnej norme prisúdiť taký význam, aký má v zmysle právneho jazyka, je potrebné konštatovať, že úspešným uplatnením práva spotrebiteľom je daný základ pre priznanie finančného zadosťučinenia.

14. Žalobkyňa bola ako spotrebiteľ domáhajúci sa ochrany svojich práv spotrebiteľa v konaní 20C/489/2015 úspešná, bezpochyby právo na zadosťučinenie má, nakoľko tento, nie iný výklad znenie zákona umožňuje. Posúdenie každého nároku je vecou individuálnych skutkových zistení. Všeobecnou právnou zásadou vlastnou európskej právnej kultúre je princíp primeranosti, ktorý zvolil zákonodarca aj vo vzťahu k zadosťučineniu, na ktoré má mať nárok spotrebiteľ úspešne sa domáhajúci ochrany svojho práva spotrebiteľa, je preto na súde, ktorý je orgánom s právomocou právnou normu vyložiť a poskytnúť ochranu subjektívnemu právu, vyhodnotiť v konkrétnych súvislostiach primeranosť požiadavky spotrebiteľa.

15. Žaloba je, čo sa obsahu týka, úkonom, ktorým žalujúca strana vymedzuje subjekty, predmet a obsah žalobou začatého konania. Právom žalujúceho je, vyplýva to z článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na súde. Žalobou môže uplatniť skutočnosť, ktorým hmotné právo prisudzuje právny význam. To, či bude v spore úspešným, závisí od toho, či sa logická štruktúra príčin a následkov, ktoré on sám pokladá za skutkový dôvod svojho nároku, zhoduje so štruktúrou príčin a následkov, ktoré upravuje zákon, a od toho, či tvrdené skutočnosti preukáže.

16. Právne zastúpenou žalobkyňou bola na súd podaná žaloba, v ktorej stroho opísala skutočnosť preukazujúce dôvodnosť základu nároku v zmysle existencie právoplatného rozhodnutia súdu, z dôvodov ktorého vyplýva, že sa domáhala určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok s odkazom na zákonné ustanovenie upravujúce právo spotrebiteľa na primerané finančné zadosťučinenie, funkcie zadosťučinenia, bez bližšieho zdôvodnenia výšky žiadaného zadosťučinenia. Na tomto zdôvodnení uplatneného nároku žalobkyňa zotrvala v priebehu celého konania, čo vyplýva aj z prednesu jej právneho zástupcu v konaní pred súdom prvej inštancie, kde právny zástupca žalobkyne uviedol, že k výške primeraného finančného zadosťučinenia dospeli voľnou úvahou a určenú sumu nepovažuje za neprimeranú, skôr za symbolickú.

17. Pojem „spotrebiteľ“ má objektívnu povahu a nezávisí od konkrétnych vedomostí, ktoré môže mať dotknutá osoba, alebo od informácií, ktoré táto osoba skutočne má k dispozícii (Súdny dvor Európskej únie z 3.9.2015, Costea C-110/14).

18. V zmysle § 7 ods. 2 písm. b) zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa sa za nekalú praktiku považuje taká obchodná praktika, ktorá podstatne narušuje alebo môže podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k produktu, ku ktorému sa dostane, alebo ktorému je adresovaná. Vychádzajúc z tejto zákonnej úpravy, aj slovenský zákonodarca prevzal medzi zákonné pojmy pojem uvedený v bode 18 preambuly Smernice EP a Rady 2005/29/ES z 11.5.2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, v ktorom je stanovené, že „v súlade so zásadou proporcionality a z dôvodu umožnenia účinného uplatňovania zamýšľanej ochrany vzala táto smernica za kritérium priemerného spotrebiteľa, ktorý je v rozumnej miere dobre informovaný, vnímavý a obozretný, pri zohľadnení sociálnych, kultúrnych a jazykových faktorov, ako ho vykladal Súdny dvor“. (Súdny dvor Európskej únie sa vymedzením priemerného spotrebiteľa zaoberal už v rozhodnutí z 10.11.1982 Walter Rau Lebensmittelwerke proti De Smedt PVBA (C-261/81) kde uviedol, že od spotrebiteľa sa vyžaduje určité kontrolné úsilie, aby zistil, aký tovar vlastne kupuje.)

19. Žalobkyňa mala v právnom vzťahu zo zmluvy, ktorú so žalovaným uzatvorila, objektívne status spotrebiteľky. V osobitnom konaní žalobkyňa uplatňovala porušenie svojho práva spotrebiteľa, základ nároku na primerané finančné zadosťučinenie bol tým daný, rozhodujúcim bolo posúdiť v akej výške.

20. Zadosťučinenie je slovo prevzaté z latinského výrazu satisfactio, v ktorom „satis“ znamená „dost“ a „facere“ znamená „činiť“ (podľa Stručného etymologického slovníka slovenčiny „činiť“ znamená konať, robiť, urobiť, t.j. urobiť za dost). V právnej teórii základ dania zadosť spočíva vo vyrovnaní pomerov, ktoré boli narušené, a ktoré je nutné opätovne uviesť do rovnováhy, nie len reštitučným, obnovovacím nárokom. Zadosťučinenie je tak nárokom, ktorým sa reparujú ujmy nemateriálnej povahy. Tento aspekt vychádza z podstaty tohto nároku, nie je preto možné pri rozhodovaní o ňom brať zreteľ na materiálne prvky. Jeho podstatou nie je sankčná povaha, aj keď zaplatenie, keďže zadosťučinenie podľa § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. má byť finančné a každé zaplatenie predstavuje finančný úbytok v aktívach osoby, voči ktorej nárok smeruje. Na účely sankcionovania je totiž administratívne a trestné právo, civilné právo má za cieľ „len“ kompenzáciu osoby, ktorej sa má zadosťučinenie poskytnúť. Ako uviedol Najvyšší súd Českej republiky v rozhodnutí 30Cdo/3936/2010 z 15.12.2011, t.j. v čase zhody medzi českou a slovenskou civilnou úpravou v Občianskom zákonníku, inštitút tzv. punitive alebo exemplary damages (t.j. náhrady škody plniacej represívnu funkciu - voľný preklad odvolacieho súdu) nekompenzačného odškodnenia exemplárnej alebo represívnej povahy nemá v českom práve oporu. Tento typ náhrady je typický pre angloamerický typ právnej kultúry (common law), český aj slovenský právny systém je však iným, je kontinentálnym systémom.

21. Vychádzajúc z predpokladov uvedených v predchádzajúcom bode tohto rozsudku, v konkrétnom súdenom prípade neboli tvrdené a z dôkazov ani nevyplývali, žiadne také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie zadosťučinenia vo výške, akú za primeranú mala žalobkyňa, alebo vo výške, akú za primeranú mal súd prvej inštancie. Kritériom kvantifikácie by mali byť podľa odvolacieho súdu najmä okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo, ich dosah na sféru individuálnych preferencií spotrebiteľa, ako aj závažnosť porušenia práv spotrebiteľa. Žalobkyňa k týmto exemplifikatívne uvedeným okolnostiam porušenia práva okrem informácie o tom, že raz zabudla zaplatiť jednu splátku a hneď na druhý deň zavolała žalovanému, že im v ten deň túto splátku zaplatí, čo aj spravila, avšak následne ju kontaktoval zamestnanec jej zamestnávateľa a oznámil jej že sa majú realizovať zrážky zo mzdy, iné skutočnosti neuviedla. Za okolnosť, na ktorú bolo potrebné podľa odvolacieho súdu prihliadnúť bola informácia o tom, že žalovaný chcel realizovať zrážky zo mzdy aj napriek okamžitému zaplateniu splátky žalobkyňou, čo v nej mohlo vyvolať reálne obavy.

22. Za tejto situácie kritériu primeranosti finančného zadosťučinenia, proporcionality, nemohla podľa odvolacieho súdu zodpovedať čiastka, ktorú jej súd prvej inštancie priznal ako finančné zadosťučinenie, čo zakladalo dôvod, aby odvolací súd do úvahy súdu prvej inštancie o výške zadosťučinenia zasiahol. Súdom priznané finančné zadosťučinenie 300,- eur nebolo v konkrétnych skutkových okolnostiach žalobkyňou preukázané, argumentačne nebolo podložené ani súdom prvej inštancie. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 385 CSP zmenil tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, uložil žalovanému zaplatiť žalobkyňi 100,- eur a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Suma 100,- eur je po celkovom zhodnotení veci pri neexistencii tvrdenia žiadnych významných skutočností sumou postačujúcou, je primeraným finančným zadosťučinením žalobkyne.

23. O nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie, ako aj nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd na základe § 396 ods. 1, 2, podľa § 255 ods. 1 CSP. Predmetom konania bol nárok na primerané finančné zadosťučinenie, výška ktorého závisela od úvahy súdu. U takéhoto nároku sa strana sporu považuje za plne úspešnú vtedy, ak je úspešná čo do základu nároku. Nie je totiž možné zaťažiť žalobcu procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku sporu. Žalobkyňa bola v konaní, čo sa týka základu nároku, plne úspešná, a to tak čo sa týka prvoinštančného, ako aj odvolacieho konania, preto odvolací súd priznal žalobkyňi voči žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného, ako aj odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

24. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).